

บทคัดย่อปัญหาพิเศษ เสนอต่อโครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการพัฒนา

สถานภาพสตรีที่ทำงานได้รับค่าจ้างกับทำงานไม่ได้รับค่าจ้าง
ในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

โดย

นางสาวนภาพร ชมดวง

พฤษภาคม 2546

ประธานกรรมการที่ปรึกษา:

รองศาสตราจารย์ ดร.สุนิลา ทนุผล

ภาควิชา/คณะ:

ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ทราบถึงลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของสตรีในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ (2) ศึกษาถึงสถานภาพสตรีที่ทำงานได้รับค่าจ้างและสถานภาพสตรีที่ทำงานไม่ได้รับค่าจ้าง ในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ สตรีที่มีอายุระหว่าง 25-55 ปี ที่สมรสแล้วและยังอยู่ด้วยกัน ซึ่งอาศัยและมีชื่อปรากฏอยู่ในทะเบียนราษฎรในเขตอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยอาศัยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stages random sampling) โดยแบ่งเป็นสตรีที่ทำงานได้รับค่าจ้าง จำนวน 30 คน และสตรีที่ทำงานไม่ได้รับค่าจ้าง จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง การรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการระหว่างเดือนสิงหาคม – ตุลาคม 2545 มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยและใช้สถิติบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้งสองกลุ่มมีอายุเฉลี่ย 37 ปีและ 44 ปี ตามลำดับ โดยผู้ให้ข้อมูลกลุ่มใหญ่ของกลุ่มสตรีที่ทำงานได้รับค่าจ้างมีวุฒิทางการศึกษาชั้นสูงสุดในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ส่วนกลุ่มสตรีที่ทำงานไม่ได้รับค่าจ้างมีวุฒิทางการศึกษาชั้นสูงสุดในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากของกลุ่มสตรีที่ทำงานได้รับค่าจ้างประกอบอาชีพลูกจ้าง ส่วนสตรีที่ทำงานไม่ได้รับค่าจ้างประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม สำหรับรายได้

เฉลี่ยของสตรีที่ทำงานได้รับค่าจ้างเท่ากับ 75,650 บาทต่อปี และจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ยของสตรีที่ทำงานได้รับค่าจ้างมี 4 คน ส่วนสตรีที่ทำงานไม่ได้รับค่าจ้างมี 5 คน ในด้านประสบการณ์การฝึกอบรมพบว่า กลุ่มสตรีที่ทำงานได้รับค่าจ้างมีจำนวนครั้งเฉลี่ย 3 ครั้ง ในขณะที่กลุ่มสตรีที่ทำงานไม่ได้รับค่าจ้างมีจำนวนครั้งเฉลี่ยเพียง 1 ครั้ง

สถานภาพสตรีที่ทำงานได้รับค่าจ้างและสตรีที่ทำงานไม่ได้รับค่าจ้าง ด้านสถานภาพภายในครอบครัว ผลการวิจัยพบว่า สตรีทั้งสองกลุ่มมีสถานภาพทางเศรษฐกิจในประเด็นการควบคุมเงินและการรักษาเงินที่คล้ายคลึงกัน คือสามีได้มอบเงินให้ภรรยาเป็นผู้เก็บรักษาและนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว แต่ประเด็นการแบ่งงานกันทำพบว่ามี ความแตกต่างกันคือกลุ่มสตรีที่ทำงานไม่ได้รับค่าจ้างต้องรับผิดชอบงานภายในบ้านเองทั้งหมด ส่วนกลุ่มสตรีที่ทำงานไม่ได้รับค่าจ้างนั้นสามีได้ช่วยแบ่งรับภาระงานภายในบ้านบางอย่าง ด้านสถานภาพทางสังคมในประเด็นการได้รับโอกาสในการศึกษาพบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างชัดเจนคือกลุ่มสตรีที่ทำงานได้รับค่าจ้างมีโอกาสดำเนินการศึกษาเพิ่มเติมทางด้านวิชาชีพ ในขณะที่กลุ่มสตรีที่ทำงานไม่ได้รับค่าจ้างไม่เคยได้รับโอกาสในการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มวุฒิทางการศึกษา สำหรับการประเด็นการได้รับการยกย่องนับถือ การเอาใจใส่ดูแลที่มีต่อกันของสมาชิกในครอบครัว พบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้งสองกลุ่มมีสถานภาพที่คล้ายคลึงกันคือ ภรรยาได้รับการยกย่องนับถือจากสามีในทุกเรื่องทั้งงานภายในบ้านหรืองานภายนอกบ้าน สมาชิกในครอบครัวต่างดูแลตนเองเมื่อมีปัญหาทางด้านร่างกายและจิตใจ และในด้านความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองนั้น พบว่ากลุ่มสตรีที่ทำงานได้รับค่าจ้างมีการครองเรือนอย่างเป็นปกติสุขและไม่เป็นปกติสุขเป็นครั้งคราว ส่วนกลุ่มสตรีที่ทำงานไม่ได้รับค่าจ้างมีการครองเรือนอย่างปกติสุขโดยปราศจากปัญหาใด ๆ และสถานภาพทางการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในประเด็นอำนาจการตัดสินใจในครัวเรือนนั้น พบว่ามีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย คือกลุ่มสตรีที่ทำงานได้รับค่าจ้างเป็นผู้ตัดสินใจกิจการภายในครัวเรือน ในขณะที่กลุ่มสตรีที่ทำงานไม่ได้รับค่าจ้างมีการตัดสินใจร่วมกับสามี ส่วนประเด็นความมีอิสระทางเพศและความรุนแรงภายในครอบครัว พบว่าสถานภาพของสตรีทั้งสองกลุ่ม คล้ายคลึงกัน คือสามีและภรรยาร่วมกันกำหนดช่วงเวลาการมีบุตรและวิธีการคุมกำเนิด สมาชิกในครอบครัวมีการทะเลาะวิวาทกันบ้างแต่ไม่ถึงขั้นใช้กำลัง

สถานภาพสตรีภายนอกครอบครัว ด้านสถานภาพทางการเมืองในประเด็นอำนาจการตัดสินใจในการเลือกตั้งพบว่า สตรีทั้งสองกลุ่มมีอำนาจการตัดสินใจที่เหมือนกัน คือมีการตัดสินใจเลือกตั้งด้วยตนเอง ส่วนประเด็นอำนาจการตัดสินใจในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของ

สังคม พบว่า สตรีทั้งสองกลุ่มมีการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมที่แตกต่างกัน คือกลุ่มสตรีที่ทำงานได้รับค่าจ้างเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเอง ส่วนกลุ่มสตรีที่ทำงานไม่ได้รับค่าจ้างมีการตัดสินใจร่วมกับสามี ด้านสถานภาพทางสังคมในประเด็นการเข้าร่วมกิจกรรมในองค์กรต่าง ๆ นั้น พบว่ามีความแตกต่างกันคือกลุ่มสตรีที่ทำงานได้รับค่าจ้างได้เข้าร่วมกิจกรรมของหมู่บ้านและไม่มีตำแหน่งใด ๆ ในหมู่บ้าน ส่วนกลุ่มสตรีที่ทำงานไม่ได้รับค่าจ้างได้เข้าร่วมกิจกรรมของหมู่บ้านในฐานะสมาชิกกลุ่ม ส่วนประเด็นการร่วมงานสังคม พบว่า สตรีทั้งสองกลุ่มได้ไปร่วมงานสังคมในหมู่บ้านบางครั้งในฐานะสมาชิกชุมชนเหมือนกัน

This research was conducted in order: 1) to determine the personal and socio-economic characteristics of women; and, 2) to study about the status of salaried women and housewives in Sansai district, Chiang Mai province. Data respondents consisted of women ranging from 25 to 55 years old, married and were living together with their spouses with whom they had their marriage registered in Sansai district. Using the multi-stages random sampling method, the respondents were grouped into two: one group comprised of 30 women who were working and receiving salaries, and another group of 30 women who were just plain housewives. Data was collected through semi-structured interviews during August-October 2002 and was later analyzed by using a statistical software packaged program intended for social science research.

Results of the study showed that the two groups of data respondents were 37 and 44 years on the average, respectively. Many of the salaried women obtained vocational certificates as their highest educational level while plain housewives only reached the upper high school level. Salaried women were mostly hired to grow crops

while plain housewives were never involved in farm labor. Salaried women earned an average income of 75,650 baht per year and had an average of 4 family members. In contrast, plain housewives had an average of 5 family members. Further results also showed that salaried women participated in an average of 3 training programs while for plain housewives, they attended only one training program.

As to family issues, results showed that both groups of women were similar in economic status particularly in controlling and maintaining finances. This meant that their husbands usually gave them money to take care of household expenses. However, in terms of work sharing within the family, the two groups were different from each other. Plain housewives were completely responsible for all the household work while for salaried women, their husbands sometimes shared the responsibility of doing some household chores. On their social status, a clear difference was found in terms of receiving educational opportunities. Salaried women had more educational opportunities while plain housewives never had such opportunities to improve their educational status. But the two groups were similar in terms of their respected personalities, their care and affection towards their family members and their self-pride. The two groups of women had the respect of their husbands, both family and non-family matters. Family members solved their own physical and psychological problems. In terms of their self-pride emotions, salaried women encountered some occasional quarrels among family members while for plain housewives, they had never encountered family quarrels whatsoever. In terms of having decision-making authority within their households, the study showed a very slight difference between the two groups. Salaried women often had the decisions within their households while plain housewives made decision together with their husbands. In terms of sexual freedom and family violence, the study showed no difference between the two groups. Both husbands and wives decided together when to have children and what family planning method to adapt. Both groups also indicated occasional misunderstandings but no violence.

Outside of their families, the two groups were similar in their political status as in being able to decide freely during elections. In being able to participate in various social activities, the two groups were different in their activity participation. Salaried women were free to participate while plain housewives often had to ask their husbands to decide. The two groups were also different in their social status in terms of activity participation of various community organizations. Salaried women participated in activities hosted by the village organizations but without occupying any position in the village. On the other hand, plain housewives participated in activities as members of the village groups. In term of social participation, it was found that both groups participated sometimes in village activities based on their opinion that they were altogether members of the community.